

АГЕНЦИЈА ЗА БАНКАРСТВО РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

**Одговори на примједбе, коментаре и приједлоге
достављене у оквиру јавне расправе
о нацрту Оперативних смјерница за израду приручника
за примјену инструмента реструктурирања властитим средствима банке**

Бања Лука, јуни 2024. године

УВОД

Дана 29.12.2023. године Агенција за банкарство Републике Српске (у даљем тексту: Агенција) је писаним путем обавијестила банке са сједиштем у Републици Српској да је објављен нацрт документа Оперативне смјернице за израду приручника за примјену инструмента реструктурирања властитим средствима банке (у даљем тексту: Оперативне смјернице), на интернет страници Агенције (www.abrs.ba), у одјељку Прописи у припреми.

Мишљења, приједлози и примједбе на предложени нацрт могли су се доставити до 29.02.2024. године на *e-mail* адресу restrukturiranje@abrs.ba.

У току јавне расправе заprimљена су питања од стране банака, те је свако питање размотрено са дужном пажњом, и након разматрања и усаглашавања дата су додатна појашњења кроз одговоре на питања или су извршене корекције у самом документу гдје је то сматрано потребним и сврсисходним.

1. Коментари и упити у јавној расправи и дата образложења од стране Агенције за банкарство Републике Српске

1.1. Питање/коментар/сугестија

Тачка 3. Рокови за испуњавање очекивања од банака у документу „Очекивања од банака у планирању реструктурирања – смјернице“

Достављена је сугестија, имајући на уму комплексност процеса, те потребно учешће више заинтересованих страна (интерних и екстерних) у самом процесу, те припрему Приручника за примјену инструмента реструктурирања властитим средствима банке (у даљем тексту: Приручник), да је потребно размотрити могућност дефинисања датума усвајања/примјене Приручника од стране банака најраније 31.12.2025. године. Такође констатовано је да ће припрема квалитетног Приручника од банака захтијевати ангажовање значајних ресурса, те значајно унапријеђење постојећих ИТ система и процеса управљања.

Одговор

У Оперативним смјерницама за израду приручника за примјену инструмента реструктурирања властитим средствима банке (број: Д-17/24 од 20.06.2024. године), тачком 5. „*Завршне одредбе*“ за банке за које је Агенција планом реструктурирања као преферирани инструмент реструктурирања предвидјела реструктурирање властитим средствима, појединачно или у комбинацији са неким другим инструментом реструктурирања, утврђен је рок за имплементацију захтјева дефинисаних Оперативним смјерницама и то до 31.12.2026. године.

Банке за које сходно важећем плану реструктурирања као преферирани инструмент реструктурирања није предвиђено реструктурирање властитим средствима, појединачно или у комбинацији са неким другим инструментом реструктурирања, а за које се тај инструмент реструктурирања накнадно утврди, захтјеве из Оперативних смјерница треба да имплементирају у року од двије године од дана пријема обавјештења о преферираном инструменту реструктурирања.

1.2. Питање/коментар/сугестија

Тачка 3. подтачка 3.1.1. Нацрта Оперативних смјерница

Достављено је питање везано за детаљније појашњење улога интерног агента и спољног агента У погледу дефинисања појма „агент“, затражено је детаљније појашњење да ли улогу „интерног агента“ може обављати организациона јединица у банци која ће бити одговорна за управљање процесом реструктурирања, те шта се подразумијева под другим субјектом групе који може обављати улогу „интерног агента“. Која екстерна страна може обављати улогу „спољног агента“?

Одговор

Улога спољног или интерног агента подразумијева предузимање оперативних радњи у процесу реструктурирања, а за потребе отписа или конверзије финансијских инструмената као што су акције или обвезнице. Улогу оперативног агента може вршити и организациона јединица у Банци уколико је за то оспособљена и овлашћена, сходно прописима који регулишу релевантно тржиште хартија од вриједности. У том случају се ради о интерном агенту. У случају да банка не посједује властите ресурсе за предузимање наведених радњи ангажоваће спољног агента, лице које је оспособљено и овлашћено за њихово предузимање. Претпоставка је да ће Банка ангажовати спољног агента нарочито у случајевима када процес отписа или конверзије финансијских инструмената укључује страна тржишта капитала.

1.3. Питање/коментар/сугестија

Тачка 3. подтачка 3.2.1. Нацрта Оперативних смјерница

Кроз достављене коментаре тражено је детаљније појашњење појма „ризик од заразе“ У оквиру тачке 3.2.1. Утврђивање инструмената капитала и прихватљивих обавеза наводи се појам „Друге уговорне стране и ризици заразе“ као и његове везе са процесом реструктурирања.

Одговор

У Оперативним смјерницама, у оквиру тачке 3.2.1. под ж) појам “ризик од заразе“ замијењен је ријечима системски ризик. Циљ је да се банке подстакну да у анализу других уговорних страна укључе и анализу оних најзначајних, нпр. власнике обвезница или депоненте, која сама по себи није релевантна за сам процес примјене инструмента реструктурирања властитим средствима, али ће допринијети разумијевању утицаја отписа и конверзије на друге уговорне стране, као и на власничку структуру банке, а све у циљу процјене ефеката на потенцијални системски ризик.

1.4. Питање/коментар/сугестија

Тачка 3. подтачка 3.3. Нацрта Оперативних смјерница

Тражено је детаљније појашњење у вези са утврђивањем капитала банке у складу са бонитетним захтјевима приликом процјене вриједности имовина и обавеза (Вредновање 1 и Вредновање 2). Потребно је и појашњење у вези са утврђивањем капитала банке у складу са бонитетним захтјевима, на основу прилагођеног биланса. Да ли се мисли на нови израчун регулаторног капитала, након процјене вриједности?

Одговор

Детаљније појашњење у вези са утврђивањем капитала банака у складу са захтјевима приликом процјене вриједности имовине и обавеза (Вредновање 1 и Вредновање 2) ће бити дато кроз Оперативне смјернице за управљачке информационе системе банке тзв. MIS смјернице чије доношење је предвиђено документом Очекивања од банака у планирању реструктурирања – Смјернице у оквиру подручја – Информациони системи и захтјеви за подацима.

Банка након покренутог и проведеног поступка реструктурирања треба да успостави ниво капитала који ће бити на нивоу минималног износа који се сходно одредбама Закона о банкама Републике Српске захтијева приликом издавања дозволе за рад банака.

1.5. Питање/коментар/сугестија

Тачка 4. подтачка 4.2. и Прилог 1 Нацрта Оперативних смјерница

Достављено је питање да ли Агенција планира организовати одређени вид радионице или радног састанка гдје би се обухватиле теме сарадње и комуникације банака са Агенцијом у вези са тестирањем Приручника. У оквиру тестирања Приручника наводи се да банке требају спроводити редовно тестирање спровођења отписа и конверзије сходно комуникацији са Агенцијом. Такође, у Прилогу 1 наводи се да ће банка са Агенцијом ускладити евентуалну примјену смањења биланса. С тим у вези, планира ли Агенција организовати одређени вид радионице или радног састанка гдје би се обухватиле теме сарадње и комуникације са Агенцијом у вези са тестирањем Приручника, а прије почетка примјене Оперативне смјернице за израду приручника за примјену инструмената реструктурирања властитим средствима банке.

Одговор

Оперативним смјерницама утврђен је рок до 31.12.2026. године, до којег банке треба да имплементирају захтјеве из Оперативних смјерница, односно да имају сачињен Приручник за примјену инструмента реструктурирања властитим средствима банке са елементима који су

предвиђени Оперативним смјерницама. Неопходно је да банке првобитно сачине и развију приручнике како би се могло приступити тестирању истих. Такође Оперативним смјерницама је предвиђено да ће банке требати најмање једном годишње ажурирати Приручник узимајући у обзир: резултате проведених симулацијских вјежби, повратне информације које ће на основу тестирања добити од стране Агенције, евентуалне регулаторне промјене, као и материјалне промјене у банци уколико до истих дође и сл. Узимајући у обзир рок који је дефинисан Оперативним смјерницама за доношење Приручника од стране банака, Агенција ће у предвиђеном року за израду Приручника организовати састанке са банкама у циљу информисања од стране банака о напретку у изради Приручника.

1.6. Питање/коментар/сугестија

Постављено је питање да ли ће се паралелно са регулативом за реструктурирање властитим средствима банке развијати и регулатива за остале инструменте реструктурирања?

Уз питање је достављено и следеће образложење питања: „Уколико банка има дефинисан преферирани инструмент реструктурирања – инструмент реструктурирања властитим средствима банке, у складу са чланом 224. став 2. Закона о банкама, није искључена могућност примјене неког другог инструмента који није предвиђен Планом реструктурирања.

Поред продаје цјелокупне или дјела имовине и обавеза банке, могућ је пренос акција једне или више банака у реструктурирању или пренос цјелокупне или дијела имовине и/или обавеза банци за посебне намјене (bridge bank) или одвајање имовине, односно пренос имовине и обавеза банке у реструктурирању на Агенцију за осигурање депозита (asset separation).

Да ли је предвиђено да у Приручнику за примјену инструмената реструктурирања, Банка разради више сценарија који подразумевају и друге инструменте реструктурирања?“

Одговор

Оперативне смјернице су смјернице за израду Приручника који ће банци служити у случају примјене инструмента реструктурирања властитим средствима, а који представља интерни документ банке и који би требало да дефинише све интерне или спољне поступке од стране банке, или од трећих страна у име банке, како би се могао извршити отпис и конверзија инструмената капитала и прихватљивих обавеза банке, тј. како би се могао ефикасно примијенити инструмент реструктурирања властитим средствима.

Оперативним смјерницама није предвиђено да банке у Приручнику разраде више сценарија који подразумевају и друге инструменте реструктурирања.

1.7. Питање/коментар/сугестија

Пошто банке у Републици Српској и Босни и Херцеговини, посебно оне које нису чланице међународне банкарске групације, имају на располагању врло ограничен број инструмента за расподјелу губитака на акционаре и повјериоце (bail in), шта ако исти не буду довољни да покрију сав потребан износ, а не постоје други доступни инструменти? Да ли се тада Приручником предвиђа продаја акција, односно цјелокупне имовине и обавеза банке (sale of business)?

Уз питање је достављено и следеће образложење питања: Циљ реструктурирања је да се банке могу санирати брзо и уз најмањи могући ризик за стабилност банкарског сектора. Пошто немамо информације да ли се на нивоу државе или појединачних ентитета ради и на развоју bail-out инструмената, мишљења смо да је исто неопходно узимајући у обзир развој домаћег финансијског тржишта и доступност извора финансирања који испуњавају MREL. Bail -out инструменти би требали бити формирано од стране државних институција (Агенција за осигурање депозита, развојне банке оба ентитета и сл) да би цијели оквир био успостављен.

Одговор

Оперативне смјернице су смјернице за израду Приручника који ће банци служити у случају примјене инструмента реструктурирања властитим средствима, а који представља интерни документ банке и који би требало да дефинише све интерне или спољне поступке од стране банке, или од трећих страна у име банке, како би се могао извршити отпис и конверзија инструмената капитала и прихватљивих обавеза банке, тј. како би се могао ефикасно примијенити инструмент реструктурирања властитим средствима тако да се од банака неће тражити да у овом Приручнику описују активности како је наведено у питању у случају продаје акција, односно цјелокупне имовине и обавеза банке.

Када је у питању коришћење bail-out инструмената треба нагласити да би се коришћењем ових инструмената нарушио један од основних циљева реструктурирања, а то је да се приликом провођења реструктурирања мора водити рачуна о заштити буџетских и других јавних средстава, тако да се на најмању могућу мјеру сведе ослањање на ванредну јавну финансијску подршку.

1.8. Питање/коментар/сугестија

У СЕТ1 инструменте улази и акционарски капитал банке. Када се уради покриће губитка и ако на крају не преостане довољан минимални износ од 15 мил КМ акционарског капитала који је неопходан за дозволу за рад, а нпр. банка нема друге инструменте (прихватљиве обавезе, субординирани дуг и сл.), да ли се предвиђа продаја акција?

Одговор

Продаја акција представља један од инструмената реструктурирања који Агенција може примијенити. Да ли ће до његове примјене у поступку реструктурирања и доћи, појединачно или заједно са још једним или више инструмената реструктурирања, Агенција одлучује у зависности од околности конкретног случаја који се рјешава. Агенција при том разматра и могућност примјене општих и додатних овлашћења која су јој дата у поступку реструктурирања.

1.9. Питање/коментар/сугестија

На који начин и по којој законској регулативи се врши регистрација промјена на акционарском капиталу који произилазе из процеса реструктурирања? Ако банка има велик број акционара и њихов капитал буде искоришћен за покриће губитака, односно, претпоставимо да у потпуности изгубе акције због покрића губитка, на основу чега се из регистра емитената код Комисије за ХОВ, Централног регистра, суда итд. они бришу из Књиге акционара?

Одговор

Одука Агенције о примјени инструмента реструктурирања је акт надлежног органа у смислу Закона о тржишту хартија од вриједности и као таква представља један од основа за пренос хартија од вриједности те упис и брисање права на хартијама од вриједности.

1.10. Питање/коментар/сугестија

Достављено је питање везано за информационе системе банака који би требали бити у потпуности спремни за испоруки свих података потребних за процес реструктурирања у кратком року. Пошто сам процес захтијева значајан развој у дијелу информатичке подршке, да ли се предвиђа на нивоу цијелог банкарског тржишта одређене едукације или консултантске услуге које би биле прихватљиве регулатору на подручју БиХ? Уколико се не буде организовала јединствена едукација, свака банка ће појединачно ангажовати консултанте (углавном ревизорске куће, зависно од доступног буџета). Пошто банке немају инструменте који су доступни у осталим земљама, неће се моћи користити већина предложених рјешења, те су мишљења да је потребно циљано од стране оба регулатора ангажовати консултанта (или помоћ

од стране људи из реда регулатора) који ће помоћи банкама да смислено направе Приручник који би био прилагођен ограничењима домаћег тржишта.

У склопу достављеног питања од стране банке дат је и следећи приједлог рјешења а то је да се изврши усклађивање нивоа стопа капитала са стопама у ЕУ (постоји потврђена усклађеност регулативе) тј. ускладити нивое прописаних минималних стопа капитала са нивоом у ЕУ (у ЕУ стопа регулаторног капитала 8%, а код нас 12%), јер је успостављена усклађеност регулативе. Ово би значајно утицало на израчун MREL захтјева, а не би дошло до смањења стопа регулаторног капитала на нивоу банкарског сектора (SREP стопе, заштитни слојеви капитала, ICAAP).

Одговор

Документом Очекивања од банака у планирању реструктурирања – Смјернице, поред Оперативних смјерница, предвиђена је израда и Оперативних смјерица за управљачке информационе системе банке тзв. MIS смјернице којима ће се између осталог дефинисати захтјеви које банке треба да испуне како би биле у стању да у кратком року пруже потпуне и ажурне податке и информације неопходне за провођење процјене вриједности имовине и обавеза банке прије реструктурирања (Вредновања 1 и Вредновања 2), укључујући и процјену да ли би акционари и повјериоци банке претрпјели веће губитке у поступку реструктурирања банке, него што би их претрпјели у стечајном поступку банке односно Вредновање 3. Банке ће кроз ова два поменута документа имати јасне и јединствене смјернице према којима ће моћи организовати функционисање властитих информационих система који би требали бити у потпуности спремни за испоруку података потребних за процес провођења реструктурирања уз примјену инструмента реструктурирања властитим средствима у што краћем року. Треба напоменути да се свеобухватност, брзина и дјелотворност пружања потребних података разликује од банке до банке, као што се разликује њихова организација и техничко-технолошка подршка. Банке у Републици Српској ће у циљу израде MIS капацитета, процијенити сходно својим капацитетима да ли им је потребна консултантска помоћ, те је искључиво у надлежности банака да ли ће или не, ангажовати додатне консултанте. Оно што ће бити једнако за све банке је сет података и информација које ће информациони системи банака морати да обезбједе, док је начин унапрјеђења информационих система банака једино и искључиво у надлежности самих банака.